

УДК 94:347.156 (477.4+477.5)

Олійник Н. – ст. гр. М.і.

Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка

СТАНОВИЩЕ ЖІНОК НАДДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ В ДР. ПОЛ. ХІХ – НА ПОЧ. ХХ СТ.

Науковий керівник: к.і.н. Єпик Лариса Іванівна

Для того, щоб зрозуміти стан тогочасного жіноцтва потрібно дослідити соціально-економічне та правове становище жінок Наддніпрянської України другої половини ХІХ - поч. ХХ ст., та визначити особливості та напрями його існування з урахуванням конкретно-історичних умов. Вже у другій половині ХІХ ст. значна частина жінок нашого регіону прагнули вийти за вузькі рамки статусу дружини та матері, але існував ряд проблем, який потребував вирішення.

Найбільший внесок у розробку проблеми соціально-економічного та правового становище жінок у др. пол. ХІХ- на поч. ХХ ст. зроблений Н. Аніщуком, Л. Буряк, Т. Орловою, Л. Смоляр, Т. Фомінім. Селянки перебували у складному становищі: виключно важкі умови праці, безправність, закріпачення в сфері побуту, практично постійний стан вагітності, поширення захворювань через післяпологові ускладнення, важка фізична праця, висока смертність дітей.

Що стосується промисловості, то жіноча праця в даній сфері становила незначний відсоток (із 1000 працюючих – 86 жінок). Жінки були задіяні там, де рівень кваліфікації був незначним, а заробітна плата нижчою, при тому оплата праці - вдвічі менша за однакову з чоловіками роботу (середня заробітна плата робітниць становила 10 крб. на місяць). Тривалість робочого дня становила в середньому 18 годин, стосовно умов праці, то вони перебували на низькому рівні. Законодавча політика в галузі охорони праці не проводилася.

Однією із провідних характеристик становища жінок є їх правовий статус. В галузі політичних прав жінки займали місце неправоздатних, було відсутнє законодавство про охорону материнства та дитинства, медичне забезпечення, можливість здобути освіти. Саме ці чинники сприяли зародженню та поширенню жіночого руху. Жіночий рух Наддніпрянської України в другій половині ХІХ – поч. ХХ століття як соціальне явище формувався в конкретно-історичних умовах, які визначили основні напрямки, ідеологічні течії, характерні риси, функції діяльності жіночих організацій, періоди розвитку самого руху.

Важливу роль у соціально-економічній трансформації та правовому становищі жінок відіграли аграрні реформи, зростання промислового виробництва, формування громадянського суспільства, послаблення цензури і як наслідок - розширення сфери професійної праці жінок, проведена реформа в галузі освіти.

Отже, у процесі реформування в др. пол. ХІХ ст. на Наддніпрянщині жінки отримали широкий доступ до некваліфікованої праці і робочих спеціальностей. В той же час робітниці і селянки були позбавлені елементарних громадянських прав. Для робітниць та селянок жіночі проблеми більше поєднувалися з загальним робітничим та селянським питаннями, дискримінація за соціальною ознакою стала визначальною.